

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 12 listopada 2009 r.

**Pani
Genowefa Tokarska
Wojewoda Lubelski**

LLU-410-37-02/2009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Lublinie skontrolowała w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie (LUW, Urząd) organizację Wojewody w zakresie utrzymania i wyposażenia jednostek administracji celnej w latach 2007 – III kw. 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli podpisanym w dniu 26 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność Wojewody pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, nie mających jednak istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

Wojewoda wykonywał obowiązki dotyczące utrzymania przejść granicznych w stanie umożliwiającym m.in. przeprowadzenie sprawnej i skutecznej kontroli celnej, stosownie do postanowień art. 17 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej¹ oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2005 r. w sprawie obowiązków wojewody w zakresie finansowania i utrzymywania przejść granicznych, przejść turystycznych, miejsc przekraczania granicy na szlakach turystycznych oraz punktów nocnego postoju na rzekach granicznych, ich wyposażenia w sprzęt, a także organów właściwych do osadzania i utrzymywania znaków graficznych na morskich wodach wewnętrznych², za pośrednictwem gospodarstwa pomocniczego – Lubelskiego Zarządu Przejść Granicznych w Chełmie (LZPG). W latach 2007 – 2008 w całości zrealizowano zapotrzebowania Izby

¹ Dz. U. z 2009 r., nr 12, poz. 67

Celnej w Białej Podlaskiej, dotyczące wyposażenia w sprzęt oraz urządzenia niezbędne do wykonywania jej zadań służbowych. Jednak na skutek braku zaplanowanych na 2009 r. środków inwestycyjnych-budżetowych, LZPG nie zrealizował dostaw wyposażenia (do zakończenia kontroli na kwotę 715.554 zł – 100%), m.in.: komputerów, czytników paszportów, termoalkoholomierzy, latarek ręcznych, wideoendoskopu. Wg danych uzyskanych z Izby Celnej w Białej Podlaskiej nie wykonanie zaplanowanych na 2009 rok zakupów dla potrzeb Służby Celnej może wpłynąć negatywnie na czas przeprowadzanych rewizji celnych i może powodować konieczność zaangażowania większej liczby funkcjonariuszy celnych dokonujących kontroli.

NIK zwraca także uwagę, że w przypadku realizacji ośmiu (z dwudziestu) pozycji harmonogramu rzeczowo – finansowego, obejmującego postęp rozbudowy Drogowego Przejścia Granicznego (DPG) w Terespolu w 2009 r., nastąpiły w stosunku do terminów przyjętych w harmonogramie, rozbieżności (na koniec III kw. 2009 r.) pomiędzy faktycznym ich wykonaniem i zaangażowaniem finansowym. Polegały one na zwiększeniu zakresu rzeczowego i wartości niektórych elementów (m.in. wykonanie dróg dojazdowych do pasów oraz pasów odpraw) o kwotę 944.578 zł, oraz niepełnym wykonaniu rzeczowym i finansowym, (na łączną kwotę 784.602 zł) siedmiu zadań (m.in. wykonanie sieci CO, kanalizacji, ogrodzenia obiektów).

Służby Wojewody na tej inwestycji nie przeprowadziły w 2009 r. wizyty monitorującej obejmującej m.in. rzeczową realizację inwestycji pod kątem zgodności z harmonogramem, według procedur „prowadzenia nadzoru nad LZPG w Chełmie” (ustalonych 12 czerwca 2008 r. przez Dyrektora Generalnego LUW). Odstąpiono od przeprowadzenia takiej wizyty na skutek pozytywnego wyniku kontroli przeprowadzonej na tej inwestycji we wrześniu br. przez zewnętrzną instytucję kontrolną – Krajowy Punkt Kontaktowy kontrolujący inwestycje realizowane ze środków pomocowych. W pozostałych zbadanych przypadkach, służby Wojewody realizowały nadzór nad LZPG, zgodnie z przyjętymi procedurami m.in. poprzez: opracowanie i zatwierdzenie planów finansowych, planów nakładów finansowo – rzeczowych w zakresie inwestycji, przekazywanie raportów o realizacji inwestycji oraz prowadziły, w przewidzianym zakresie, wizyty monitorujące.

Na realizację zadań inwestycyjnych na dziesięciu, objętych kontrolą, przejściach granicznych województwa lubelskiego wydatkowano ogółem 109.230.635 zł, z tego: w 2007 r. 49.301.193 zł, w 2008 r. 30.499.919 zł, do końca III kw. 2009 r. wyniosły

² Dz. U. Nr 256, poz. 2145.

29.429.523 zł. W ramach tych zadań wydatki na infrastrukturę i usprzętowanie jednostek administracji celnej wyniosły w 2007 r. 20.100.106 zł (w tym 6.831.230 zł – środki funduszu Schengen) a w 2008 r. 13.486.576 zł. Do końca 2009 r. planowano wydatkować 32.123.098 zł (w tym 22.371.276 zł – środki Norweskiego Mechanizmu Finansowego).

Zasięgi terytorialne wszystkich drogowych przejść granicznych zostały ustalone, w latach 1995 – 2004, stosownie do obowiązujących ówczesnie regulacji prawnych. Obecnie wymóg ustalania zasięgu terytorialnego kolejowych przejść granicznych wynika z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 13 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu ustalania zasięgu terytorialnego przejść granicznych³, które weszło w życie 18 sierpnia 2008 r.⁴

Podjęte działania w zakresie ustalenia zasięgów terytorialnych kolejowych przejść granicznych do dnia kontroli NIK nie zostały zakończone. Nie dokonano ostatecznych uzgodnień w Terespolu i Dorohusku, z powodu m.in.: rozbieżności stanowisk służb celnych i granicznych oraz nie uzyskania wymaganej dokumentacji od zarządców infrastruktury kolejowej. Stwierdzono, że Wojewoda nie określił także zasięgów terytorialnych kolejowych przejść granicznych w Hrebennem i Hrubieszowie, pomimo tego, że wymagane ww. rozporządzeniem uzgodnienia projektów zarządzeń określających zasięgi terytorialne tych przejść granicznych zakończono już w grudniu 2008 r.

Od 2007 r. Wojewoda kontynuował rozpoczętą wcześniej przez PKP S.A., inwestycję na terenie kolejowego przejścia granicznego w Terespolu, w ramach wieloletniego projektu współfinansowanego z funduszy Unii Europejskiej, na nieruchomości należącej do tej Spółki. Realizacja jej (na podstawie zawartych z PKP S.A.: porozumienia nr 1 i umowy nr KNN4-14/2007 z lipca 2007 r.) wynikała z obowiązku finansowania i utrzymania w należytym stanie kolejowych przejść granicznych, nałożonego na wojewodów z dniem 1 stycznia 2006 r.⁵ Przerwanie ww. inwestycji groziłoby, zgodnie ze stanowiskiem Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej, wyrażonym w pismach z 26 kwietnia i 25 maja 2007 r., utratą przyznanych wcześniej funduszy zewnętrznych. Wprowadzone od 1 stycznia 2009 r. zmiany w ustawie o ochronie granicy państwowej, zgodnie z art. 17 ust. 2a fakultatywnie upoważniają do zlecenia realizacji swoich zadań właścicielowi lub posiadaczowi gruntów lub obiektów kolejowych.

³ Dz. U. Nr 147, poz. 938.

⁴ Niniejsze rozporządzenie poprzedzone było rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania zasięgu terytorialnego przejść granicznych (Dz. U. Nr 239, poz. 1734).

⁵ Poprzez zmianę art. 17 ustawy o ochronie granicy państwowej oraz rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie obowiązków wojewody w zakresie finansowania i utrzymywania przejść granicznych (...)

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań zmierzających do zrealizowania planowanych w 2009 r. dostaw wyposażenia dla administracji celnej;
2. Określenie terytorialnych zasięgów kolejowych przejść granicznych w Hrebennem i Hrubieszowie;
3. Podjęcie działań zmierzających do określenia terytorialnych zasięgów kolejowych przejść granicznych w Terespolu i Dorohusku;

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Wojewodę w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Komisji NIK.